

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაყევი

1993 წელი

ბოლნისი (ბაქო) სს

1998 წლის პირველი კვარტალის ბიუჯეტის შემოსავალში გათვალისწინებულია მიღებული იქნას სპარსეთის მოგებიდან გადასახადი 111,0 ათასი მანეთი, დამატებით ღირებულმა ზეგადასახადი—645,0 ათასი მანეთი, კოოპერაციული (დასასრული მ-2 გვერდზე).

(დასასრული).

1954, 8 ათასი მანეთით.
ბიუჯეტის პროექტით გათ-
ვლილწინამდებულა ხარჯების
სამართლ მოცულობიდან სახად
სა მუშვნაობის ღონისძიებებში
დბუნნანბახს მოსწინაღდეს
6001,9 ათასი მანეთი, ხოლო
სოციალურ-კულტურული ღონი-
სძიებების დბუნნანბახს—
2158,1 ათასი მანეთი, საიდა-
ნავ გმსაჟომლის ხაზით გათ-
ვლილწინამდებულბ დბიხარჯოს
1465,8 ათას მანეთი, კულ-
ტურის ხაზით—2274,0 ათასი
მანეთი, ჯანმრთელობის
დაცვის ღონისძიებებზე დბი-
არჯებზე 4807,3 ათასი მანეთი,
ფიკულტურისა და სპორტის
ღონისძიებებისათვის გათვალ-
ნისწინამდებულა—38 ათასი მანე-
თი

რამ გადარწმუნდნის შემდეგ კვლავ
ბრძოლის ველს დატოვებულ
და ბოლომდე იბრძოლოს სსრკ-
რთველოს დასაცემად.
თინეოზ ჩორგოლიანი სსრკ-
მით, პირადი მავალითი და
ბრძოლაში აქტიური მონაწილე
მოხმით აღიარეს სსრკ-მთავრობა-
ში სიყვარულს, საკუთარი
სისხლისა და რისკის ფა-
სად თავისი წვლილი შეიტანა
ერთიანი დამოუკიდებელი სს-
ქართველოს შექმნის საქმეში.
უფალს ვუბეძრავ ჩემს მრავ-
ელტანჯულ ქვეყანას, მაღმ
მოვლას ბოლო ძმადმეგობარ
საქართველო ომს და ქართველ
ქაცს ქართულ მიწაზე უშიშრად
და ბედნიერად ეცხოვროს.
კაზა გოლუთიანი,
ლაილუზის საშუალო სკოლის
პედაგოგი.
გუხოვთ ჰონორარი გადარი-
ცხოთ ეროვნული თავდაცვის
ფონდში.

ხშირად აღაშინებთ დიდ
მსხვერპლს იწვევს. ზეცვილუ-
რი ლიტერატურის მონაცემე-
ბით დღემიწაზე ბოლო ხუთი
საუკუნის განმავლობაში მიწი-
სვერპლისებრ დაიღუპა 4,5
მილიონი ადამიანი.

უკანასკნელ საუკუნეში მი-
წისძვრისა და ქარიშხლისგან
დაიღუპა 2 მილიონამდე ად-
ამანი.

სტიქიურ მოვლენებს შორის
სამწუხარო „რეკორდი“ წყალ-
დიდობას აქვს დამყარებული.
გაბრის მონაცემებით თუ ბოლო
საუკუნეში წყალდიდობის გამო
დაიღუპა 9 მილიონამდე ად-
ამანი. მიწისძვრების და ქარ-
იშხლების გამო 2 მილიონამდე
ადამიანი დაღუპული. 1959
წელს ჩრდილო დასავლეთ რი-
მანთში მომდარბა წყალდიდო-
ბამ იმსხვერპლად 2 მილიონამ.
დე ადამიანი, ასევე უდიდესი

სტიქიური მოვლენები (მიწ-
ისძვრები, წყალდიდობები,
ღვარცოვნები და მეწყრები,
შართოდ ვრცელდება სპარტა-
ველს ტერიტორიის უდიდეს
დაწილზეც, საზოგადოებრიობა
შეშფოთებულია უკანასკნელ
პერიოდში სტიქიური მოვლენ-
ების გაზვირამით, მათგან მი-
ყენებული ზარალის ზრდითა
და მსხვერპლით.

სულ ახლახან წარმოუდგე-
ლი უბედურება დაატყდა სპ-
არტაველს მშენიერი პუთის

უშუალო ძვრებით და ბიძგები
შიწისძვრის დროს აღდგინა
ილუბებთან და სხივრდებთან
იმ შემთხვევაში, როდესაც
შენათის ნანგრევებში ყვებთან
დაეცმათ კედლის ნანგრევები,
ქვები, ბაგურები. შინის ნაშ-
ხვრეები. ხშირად აღდგინა
ნოსპირკეთებელი ფილმების,
ბაბუხის, შიშვე სანების ვა-
რდის მხვერდანი ხდებთან.
დადუვის მიწაში არც იშვია-
თად ხანძარი, რომელსაც ელ-
ექტროგაყვანის, გა-
ბყვანის მიყვარდნა
გამოსულ იწვევს.

ჩვენთან ყოველწლიურად
ათობით დიდი და პატარა
წყალმოვარდნები, ღვარცოფები,
მეწყობი ჩვეულებრივ მოვლ-
ნებად იქცა. ისინი ხშირად
გამოუსწორებელ ზიანს აყენ-
ებენ დასავლეთ და აღმოსავლეთ
საქართველოს რაგიონებს—
ბუკარს, ატხაზეთს, მათ შვე-
ნიერ ბუნებას, ეკოლოგიურ
მდგომარეობას, სხვადავსობ,
რომ არა ერთი ადამიანი იმ-
სხვერულს გამოეინებაბულაბ
სტიქიად.

ზარალქით აღინიშნა განკუ-
ლის ყურამში 1970 წლის წა-
ლდილობა, რომლის დროსაც
დაკლულა 1 მილიონამდე ად-
მანი. გარდა ადამიანთა მსხე-
რისა, უდიდესი მატერია-
ლური ზარალი, რომელიც გა-
ოწმებულია წყალდიდობით.
წყალდიდობა წლის ყველ
დროშია მოხსნაოქმითი, ზმირ
ხე წყალდიდობის მიზეზი
სხვადასხვა ჰიდროტექნიკური
ნაგებობების ნგრევა მათი ბრ-
სისგარეშის სარმელოობის გამო.
ჩინეთში მდინარე ზუანხისა
და იანცუე დამცავი ზვინულ-
ბის (დამბების) გარღვევის
შედეგად 1887 წელს დაიღუპა
900 ათასი, 1931 წელს კი—1
მილიონი ადამიანი.

რატკს, თვალწარმტაც ზემო
ნიმართს, მრავალკიბრანულ ში-
და ქართლის რაიონებს-მეტად
ქლიშარი შიწისძვრა, რომელიც
თავისი სიმძლავრით არ ჩამო-
უვარდება უკანასკნელ პერი-
ოდში დაზარალებულ სპიტაკის
(1987 წლის 7 დეკემბერი) და
კალიფორნიის შტატის ლოსა-
ანჯელის (1989 წლის 17 ოქ-
ტომბერი) შიწისძვრებს. თვა-
ლის დაზარალებულ სტიქიამ
დანადგირა საცხოვრებელი სახ-
ლიანი, სკოლები, მეცმის-
ები, ადმინისტრაციული,
სამედიცინო, სამრეწველო
და სხვა სახის ში-
ნობა-ნაგებობანი, დაიწვია
ათეულობით ადამიანი, დი-
ცხქვეშ აღმოჩნდა სტიქიის
გადარჩენილი ბოი ბათასკოში
დიდი თუ პატარა, დაზარა-
ლბ, დაზიანებულ და დაბეზარა
სუკარგულთანი, ფერდობები,
გზანი, არხი სოფლები, რომე-
ლთა მხოლოდ სახელობები
დარჩა

რობად მკეზად მიიჩნის ის, რომ იქ სუსტი იყო სახლშიც სინისმომადგობა, კონსტრუქციები, დაბალი იყო ბეტონის სიმტკიცე, ხშირ შემთხვევაში შენობათა პროექტებში დაშვებული შეცდომების გამო, რომლებიც ხელი წერდას. ძირითადი მიზეზი კი ის იყო, რომ სახლშიც მის შემნაბლობის დროს საქმარისი ყურადღება არ ექცეოდა სინისმომადგობის ზემოქმედების ხასიათს და კედლებს ამოყვანის დროს მათი სიხანძრო ზედვითებრიანობის უზრუნველყოფას, ასე იყო ჩვენთანაც.

მიწისძვრისას ზარალიც და მსხვერპლის რაოდენობა ძირითადად დამოკიდებულია არსებულ შენობა-ნაგებობათა სინისმომადგობის რეალურ (ფაქტურ) დონეზე. მაგალითად, თერჯოლისმდებარე ქალაქი ნინო მიწისძვრის სიმძლავრე იყო 7,1 ბალი რიხტერის სკალით, ხოლო სპიტაკში არ აღემატებოდა 6,9 ბალს მასწინ, როცა ზარალი და მსხვერპლი სომხეთში შედარებით დიდი იყო.

ამ უბანსკნელ პერიოდში მომხდარმა უბედურებებმა— წყალდიდობამ, ღვარცოფებმა, მიწყრებმა გამოაბუკარაქნს ნაკლოვანებანი, რომელიც თანახლავს სტიქიისებან დაცვის ღონისძიებების განხორციელებას. მოსახლეობას, რომელიც მდინარის პირას ან ფერდობზე დასახლდა, მიუჩინა, რომ მის მიერ დატყვევულ ტერმიტორიას არ ემუქრება წყალმოვარდნა, ღვარცოფი, მიწყარი, შემეტან შემთხვევაში უბედურება სწორედ ახალი გულდაჭერებულობის გამო ხდება, განსაკუთრებით ყურადღებები ის ფაქტი, რომ სტიქის მასშტაბები არ მცირდება და მისგან მიუხედავად ზარალი ბევრ განვითარებულ ქვეყანაში უბანსკნელ ხანებში იზრდება და ზოგჯერ ძალიან სწრაფდება. ეს განსაკუთრებით იხიება მკიდროდ დასახლებულ უბანში მყოფ ქვეყნებს. სამწუხაროდ საქართველო გამოწვევის არ წარმოადგენს, მაშინაც კი, როცა სათანადოდ ხორციელდება სტიქიის სანაღმდეგო ღონისძიებები!

გამოცდილება გვძარწახვს, რომ უბედურების მეორედ დიდწილად უნდა ვიმზადებოდეთ მომავალი სტიქიის უვნებელსაყოფად, რადგან ამ მოვლენის განმეორების ალბათობის მთლიანად გამოორცილება აშკარად არაა შესაძლებელი.

დადგენილია, რომ აშაშინდ-
ელი სპისმური მოვლენები
განეორბ წინანდელ მიცენ-
ტრულ ზონაში, რომელიც მოი-
ცავს რესპუბლიკის ტერიტორი-
ის დაახლოებით 600 კვადრატ-
ტულ კილომეტრს. დაშანგრამე-
ლმა ძალამ 9 ბლამდი შიბ-
ღწია.

ატატკინათ მსხმერალი იშ-
ვიტბადა გამოწმული მიწის

გრიშა ჩიქოვანი,
ცაგერის რაიონის საშოქალბქო
თბედაცვის შტაბის უფროსი,

გარდაცვალების გეგმა.

ცაგერის რაიონული სტამბა